

VERKKO-OPETUKSEN HAASTEET

Tutkimus Nivalan ammattiopiston verkko-opetuksen nykytilasta

Haikara Hannu

**Kehittämishankeraportti
Toukokuu 2007**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

28.5.2007

Tekijä(t) Haikara, Hannu	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 40	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Verkko-opetuksen haasteet Tutkimus Nivalan ammattiopiston verkko-opetuksen nykytilasta		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu		
Työn ohjaaja Vuortama-Räsänen, Marja		
Toimeksiantaja(t) Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymä		
Tiivistelmä Työn tarkoituksena oli tutkia kuinka Nivalan ammattiopistossa on toteutunut tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategiassa määritetty verkko-opetuksen määrä. Tavoitteena on ollut, että jokainen perustutkintoa suorittava opiskelija suorittaa vähintään 2 opintoviikon verran opinnoistaan verkossa. Toinen tavoite työllä oli selvittää, kuinka verkko-opetusta pitäisi Nivalan ammattiopistossa kehittää. Webropol-alustalle Internetiin rakennettiin kysely, johon jokaisen tänä keväänä opintonsa päättävän opiskelijan piti vastata. Kysely oli avoinna neljän viikon ajan. Nivalan ammattiopistosta kyselyyn vastasi 93 opiskelijaa. Tutkimuksessa selvisi, että tavoitteisiin ei vielä ole täysin päästy ja että kehittämistä verkko-opetuksessa on.		
Avainsanat (asiasanat) Verkko-opetus, verkkopedagogiikka, verkkoympäristö		
Muut tiedot		

28.5.2007

Author(s) Haikara, Hannu	Type of Publication Development project report	
	Pages 40	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title The Challenging of e-learning Analysis of e-learning at Nivala Vocational College		
Degree Programme Teacher Education College		
Tutor(s) Vuortama-Räsänen, Marja		
Assigned by Educational Municipal Federation of the Kalajokilaakso Region		
Abstract The aim of my development project was to research how the national virtual teaching strategy has been true at Nivala Vocational College. The base of the virtual teaching strategy is that each student learns at least two study weeks of his/her studies in network environment. The second aim of this project was to ascertain how the virtual teaching should be developed at Nivala Vocational College. The analysis was put into practise with creating a questionnaire to the Webropol platform in the Internet. Each student who graduates in this string had to answer this query. The query was open four weeks. 97 student of Nivala Vocational College answered to this query. Research showed that the objectives have not been true completely and the virtual teaching has to be developed still.		
Keywords virtual teaching, network environment, network pedagogy		
Miscellaneous		

Sisältö

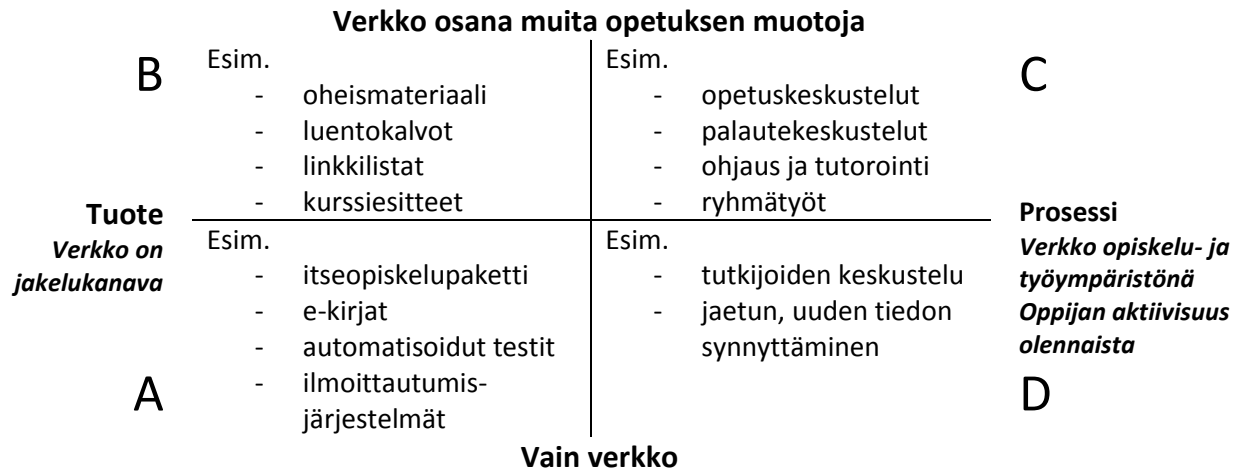
1 Johdanto	1
2 Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymä - KAM	3
3 Kansallisen tietoyhteiskuntastrategian 2007 – 2015 tahtotila vuodelle 2015	3
4 Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymän linjaukset	3
5 Tavoitteet	4
6 Toimenpiteet	5
7 Tulokset.....	6
7.1 Kansallisen strategian toteutuminen Nivalan ammattiopistossa.....	6
Tietokoneen käyttö opiskelussa	6
Sähköpostin käyttö opiskelussa	7
Internetin käyttö opiskelussa.....	9
Verkko-opintoihin osallistuminen.....	11
Suoritettujen verkko-opintojen määrä.....	11
7.2 Verkko-opetuksen kehittämisen toiveita.....	12
Opiskelijan saama informaatio verkko-opinnoista	12
Verkko-opintojen ohjaus.....	12
Verkko-opinnoista saatu hyöty tutkinnossa	13
Vertaistuen merkitys verkko-opinnoissa.....	14
Pakollinen opintojakso.....	15
Valinnainen opintojakso	15
Oman oppilaitoksen verkkokurssi.....	16
Muun oppilaitoksen verkkokurssi	17
Koko opintojakso verkossa	18
Osa opintojaksosta verkossa	18
Tentti osana verkko-opintoja	19
Tentin suorittaminen verkon välityksellä.....	20
Verkko-opintojen suorittamispaikat.....	21
Verkko-opintojen lisääminen oppilaitoksessa	22
Työssäoppimisen ohjaus verkossa	22
Verkon käyttö yhteydenpidossa työssäoppimisjaksolla.....	23
Opettajien asiantuntemus	23
Opiskelijan mielipide verkko-opintojen määrästä	24
Opiskelijan mielipide jatko-opinnoista	25
Vapaa mielipide verkko-opinnoista	26
8 Pohdinta	28
9 Johtopäätökset.....	30
Lähteet.....	32
LIITE 1 Kysely	33

1 Johdanto

Verkko-opetuksella tarkoitetaan opetusta, opiskelua ja oppimista, jota tuetaan tai jonka jokin osa perustuu tietoverkkojen, erityisesti Internetin kautta saataviin tai siellä oleviin aineistoihin ja palveluihin (Tella, Vahtivuori, Vuorento, Wager, Oksanen: Verkko-opetuksessa – opettaja verkossa 2001). Tällä tavoin verkko-opetuksessa yhdistyvät lähiopetus ja verkkopohjainen opetus monimuoto-opetuksiksi. Toisaalta taas voidaan puhua ohjatusta verkko-opiskelusta sekä itseopiskelusta verkossa, jotka myös ovat osa verkko-opetusta (VERTTI – Opettajan verkkokurssituki 2007). Verkko-opetus voidaan jaotella myös oppimateriaalikeskeiseen opetukseen, jossa keskitytään digitaalisen materiaalin tuottamiseen, sekä vuorovaikutuskeskeiseen opettamiseen, jossa kohteena ovat opetuksen, ohjauksen ja opiskelun vuorovaikutusprosessit. Näitä sopivasti yhdistelemällä syntyy verkko-opetus, jossa on mukana verkkoon sopiva laadukas oppimateriaali, ohjaus ja itseopiskelu.

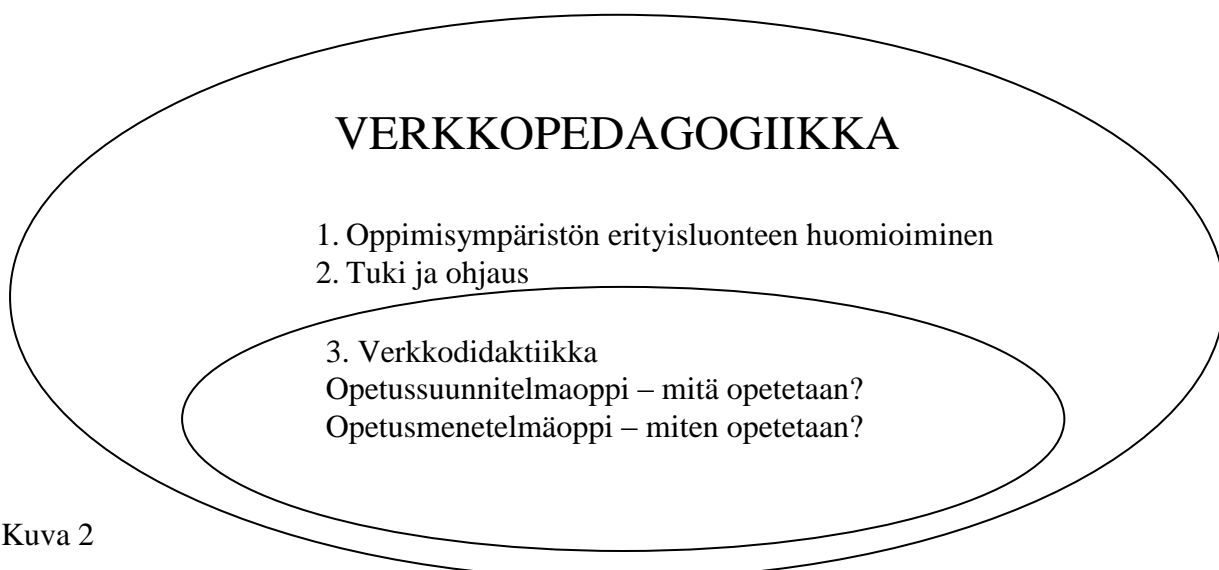
Erään määritelmän mukaan verkko-opetuksiksi määritellä usein opetus, joka tapahtuu täysin verkossa. Verkko-opetuksessa opettaja suunnittelee ja rakentaa opiskelijalle verkko-oppimisympäristöä, joka tukee opiskelua ja edistää oppimista. Opettaja tarvitsee verkkopedagogista tietoutta ja hänen tulee ymmärtää miten erilaiset pedagogiset mallit soveltuvat verkko-opetukseen voidakseen soveltaa niitä ja luodakseen pedagogisesti mielekkäitä oppimisympäristöjä verkkoon (Nevgi & Heikkilä 2005). Opiskelijalta verkko-opiskelu vaatii tieto- ja viestintäteknisiä valmiuksia, medialukutaitoa (Nevgi & Heikkilä 2005) sekä itseohjautuvuutta ja aktiivisuutta (Mäki-Komsi 1999). Keskeistä ei kuitenkaan ole tieto- ja viestintätekniiikan käyttö itsessään, vaan miten sitä käytetään opetuksessa, opiskelussa ja oppimisessa (Knubb-Manninen 2003).

Kuvassa 1 näkyvät verkko-opetuksen eri lähestymistavat jakelukanavasta monimuoto-opetukseen ja edelleen täysin verkossa tapahtuvaan ohjaukselliseen oppimiseen sekä itseopiskeluun.

Kuva 1

Verkkopedagogiikka on pedagogiikan osa-alue, jossa perehdytään erityisesti tieto- ja viestintätekniiikan tarkoituksenmukaiseen opetuskäyttöön (Nevgi, A. 2002. Verkkopedagogiikkaa ... ja pedagogiikkaa). Pedagogiikka tulee sanasta paidagogos, joka oli muinaisessa Kreikassa lapsia kouluun vieneen ja koulusta hakeneen orjan nimitys. Pedagogiikalla voidaan näin ollen ymmärtää oppijan saattamista oppimaan. Verkkopedagogiikka on siis työväline verkko-opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen (Kuva 2). Verkkopedagogiikan pohjalla ovat perinteiset pedagogisen ajattelun mallit, kuten ongelmalähtöisyys ja ongelma-keskeinen oppiminen, tutkiva oppiminen ja case-työskentely, pyrkimys herättää kognitiivisia konflikteja, opitun laajentaminen uuteen sekä sosiaalinen vuorovaikutus ajattelun rikastajana.

Kuva 2

2 Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymä - KAM

Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymän ylläpitämiin ammattiopistoihin kuuluvat Haapajärven ammattiopisto, Kalajoen ammattiopisto, Nivalan ammattiopisto, Oulaisten ammattiopisto ja Ylivieskan ammattiopisto. Lisäksi kuntayhtymään kuuluvat aikuiskoulutusta koordinoiva Aikuiskoulutus- ja oppisopimuskeskus AIKUKAM sekä Nivalan autokoulu. Vuonna 2006 kuntayhtymässä oli 343 työntekijää ja 2088 opiskelijaa. Aikuisopiskelijoita oli 320 ja oppisopimuskoulutuksessa oli 267 opiskelijaa.

3 Kansallisen tietoyhteiskuntastrategian 2007 – 2015 tahtotila vuodelle 2015

Tieto- ja viestintäteknikka on saumaton osa kansalaisten ja organisaatioiden arkipäivää vuonna 2015. Tieto, osaaminen ja teknologia nähdään strategisina voimavaroina. Niitä hyödynnetään laaja-alaisesti elinkeinotoiminnassa ja julkishallinnossa tavoitteena jatkuva uudistuminen, palvelun parantaminen, tuloksellisuuden lisääminen sekä kilpailukyvyyn ylläpito ja kehittäminen. Tieto on kansantalouden keskeinen tuotannontekijä ja aineettoman pääoman tuotanto muodostaa Suomen talouden kivijalan. Tuottavuuden ja kilpailukyvyyn kehittymisen myötä yksilöiden hyvinvointi on kasvanut ja syrjäytyminen vähentynyt.

Opetushallituksen toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2007-2010 määritellään tavoitteeksi edistää tietoyhteiskuntakehitystä mm. vahvistamalla tieto- ja viestintäteknikan sekä verkko-opetuksen käyttöä opetuksessa ja oppimisen välineenä. Verkko-opetuksen käyttöä opetuksessa tuetaan myös kehittämällä uusia sähköisiä palveluja. Tavoitteena on saattaa oppilaiden ja opettajien TVT-aidot vastaamaan yksilön ja yhteiskunnan tarpeita. Tavoitteena on, että 75 prosenttia opettajista hallitsee tieto- ja viestintäteknikan käytön ja verkko-opetuksen edellyttämät taidot.

4 Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymän linjaukset

Tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön strategian laatimisen tavoitteena on ammattiopistojen toimintakäytäntöjen ja opetussuunnitelmien kehittäminen niin, että tieto-

ja viestintätekniiikan taidot, verkko-opinnot, työssäoppiminen ja lähiopetus muodostavat kiinteään kokonaisuuden opiskelijan opinnoissa siten, että ammatillinen tieto ja osaaminen rakentuvat monipuolisessa vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden ja ympäristön kanssa.

Fyysinen oppimisympäristö on rakennettu pääsääntöisesti perinteistä luokkaopetusta ja työnopetusta silmälläpitäen. Tällä hetkellä suurin osa atk-laitteistoista sijaitsee atk-luokissa, joita käytetään luokkamutoiseen opetukseen. Osassa ammattiopistoja on järjestetty tiloja, jotka mahdollistavat opiskelijan tietoverkkoja hyödyntävän itsenäisen työskentelyn. Opiskelijoilla on kirjastojen kautta käytettävissä erilaisia palveluja: tietokanta- ja tiedonhakupalveluja sekä elektronisia lehtiä ym. Verkko-opiskeluun soveltuva oppimisympäristö Moodle on ammattiopistojen käytettävissä. Videoneuvottelulaitteistoja on käytettävissä usealla ammattiopistolla. Ajanmukaisen tieto- ja viestintätekniiikan mahdollistamat oppimisympäristöt ovat vakiintuneessa käytössä useimmissa ammattiopistoissa. Ongelmia aiheuttavat henkilöstön osaaminen sekä teknisen ja pedagogisen tuen vähäisyys.

Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymän tieto- ja viestintätekniiikan strategian toteuttamiseksi jokaisessa ammattiopistossa tehdään vuosittain tieto- ja viestintätekniiikan strategian toteutussuunnitelma, jonka laadinnasta ja toteutuksesta vastaa ammattiopiston rehtori. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan ennalta laadituilla mittareilla vuosittain. Arvioinnin keskeiset tulokset käsitellään vuosittain verkko-opetusryhmässä, Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymän johtoryhmässä sekä jokaisessa ammattiopistossa. Arvioinneista saatuja tuloksia parannetaan EFQM:n periaatteiden mukaisesti.

Ammattiopistot suorittavat vuosittain verkko-opetuksen arvioinnin keskeisiltä osa-alueilta, jotka päätetään vuosittaisissa verkko-opetussuunnitelmissa.

5 Tavoitteet

Verkko-opetuksen käyttö ohjatun, pedagogisesti mielekkään oppimisen yhtenä opetusmenetelmänä lisääntyy. Uusia tieto- ja viestintätekniiikkaa hyödyntäviä innovatiivisia toimintatapoja ja -ympäristöjä kehitetään ja otetaan käyttöön opetuksessa. Jokainen

opettaja kykenee ohjaamaan ja opettamaan verkossa. Kuka tahansa voi ottaa Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymän verkkokursseja mistä tahansa tutkinnosta. Tässä palvelee piakkoin perustettava Verkko-opisto, joka löytyy osoitteesta <http://www.kam.fi> -> Verkko-opisto.

6 Toimenpiteet

Verkko-opintojen kehittämiseksi laadin Internetissä olevalle Webropol-alustalle kyselyn kaikkien ammattiopistojen tänä keväänä opintonsa päättävillä opiskelijoille. Kyselyn avulla halusin selvittää, kuinka verkko-opetus ja -opiskelu on toteutunut. Lisäksi halusin tietää, miten verkko-opetusta pitäisi kehittää, jotta tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön strategiassa määritellyt tavoitteet toteutuisivat.

Kyselyyn vastasi kaikkiaan 274 opiskelijaa. Tässä tutkimuksessa keskityn analysoimaan Nivalan ammattiopiston opiskelijoita, joista kyselyyn vastasi 93. Nivalan ammattiopistossa opintonsa päättäviä opiskelijoita tänä keväänä on 201, joten vastausprosentiksi jäi 46,3%. Kysely oli avoinna opiskelijoille neljän viikon ajan, ja viikoittain heitä muistutettiin asiasta ja pyydettiin vastaamaan kysymyksiin. Kyselyyn vastaaminen edellytti Internet-yhteyttä. Lisäksi oppilaitoksessa oli mahdollisuus käydä atk-luokassa osallistumassa kyselyyn.

Kysymyksiä oli 25 kpl, joista kaikkiin ei tarvinnut vastata, mikäli ei ollut verkkoa käyttänyt opiskelussaan. Viimeinen kysymys oli vapaamuotoinen mielipide verkko-opinnoista. Tuloksissa on otettu vertailukohteeksi koko koulutuskuntayhtymä.

Kyselyllä halusin vastauksia seuraaviin keskeisiin asioihin:

1. Toteutuuko Nivalan ammattiopistossa oma ja kansallinen strategia verkko-opetuksessa?
2. Kuinka verkko-opetusta pitäisi kehittää Nivalan ammattiopistossa?

Kysely löytyy osoitteesta:

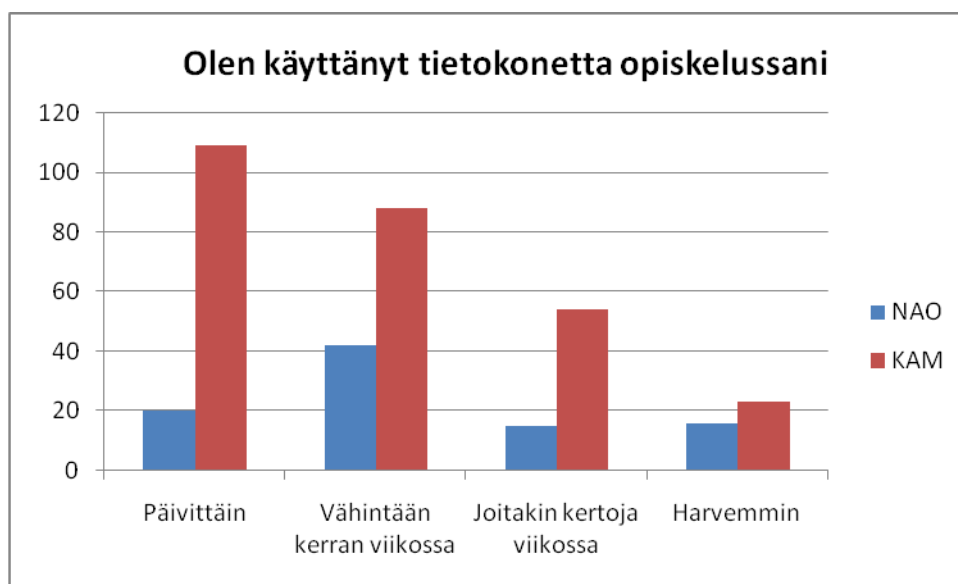
<http://www.webropol.com/Pages/Clients/preview.aspx?id=143902>

7 Tulokset

7.1 Kansallisen strategian toteutuminen Nivalan ammattiopistossa

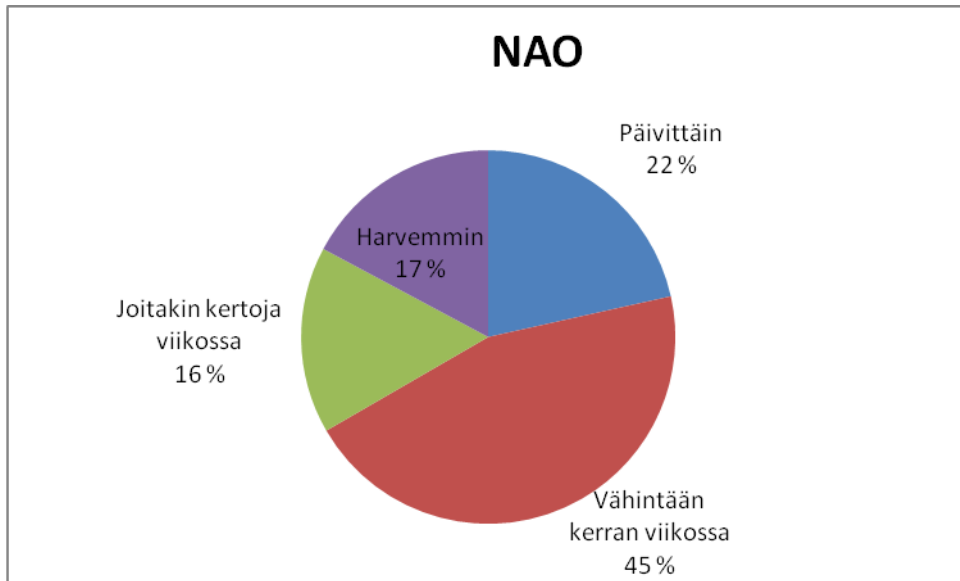
Tietokoneen käyttö opiskelussa

Ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiin tietokoneen käyttöä opiskelun välineenä. Päivittäin tietokonetta käyttäviä oli lähes neljännes vastaajista. Vähintään kerran viikossa tietokonetta opiskeluunsa käytti melkein puolet.

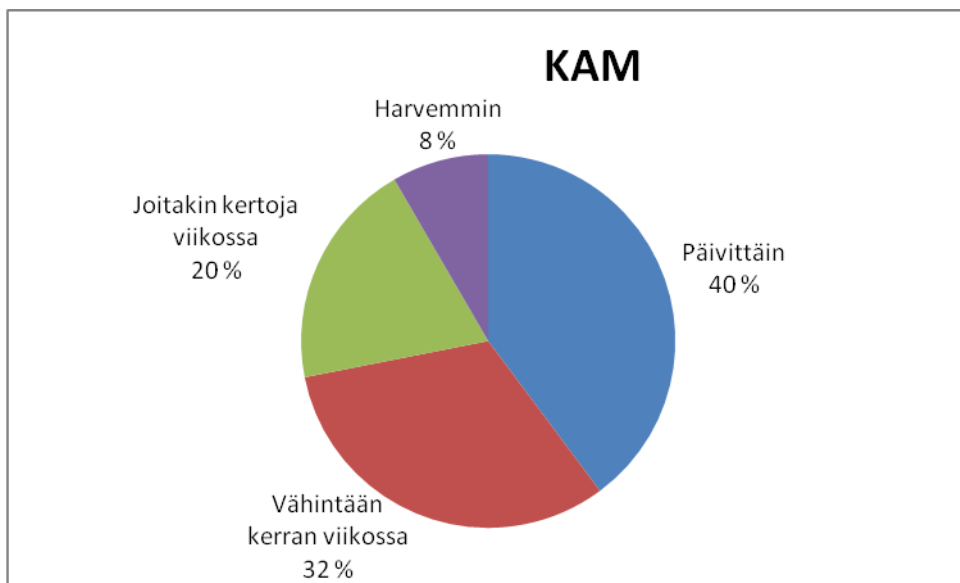

Kaavio 1

Kaaviossa 1 verrataan Nivalan ammattiopiston (NAO) ja koko koulutuskuntayhtymän (KAM) opiskelijoiden tietokoneen käyttöä keskenään. Päivittäin koko KAMissa käytti tietokonetta 40% vastaajista, ja vähintään kerran viikossa 32% vastaajista. Kaavioissa 2 ja 3 näkyvät erot NAO:n opiskelijoiden ja koko KAMin opiskelijoiden välillä tarkemmin. NAO:n opiskelijoista yhteensä 67% käyttää tietokonetta opiskelun välineenä vähintään kerran viikossa tai jopa päivittäin. Koko kuntayhtymässä vastaava prosenttiosuus on 72%.

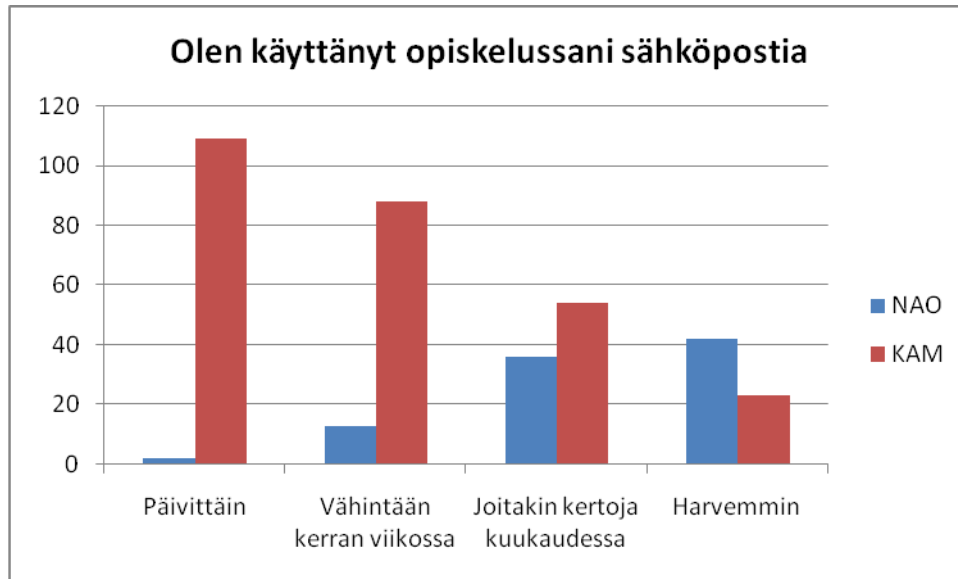
Kaavio 2

Kaavio 3

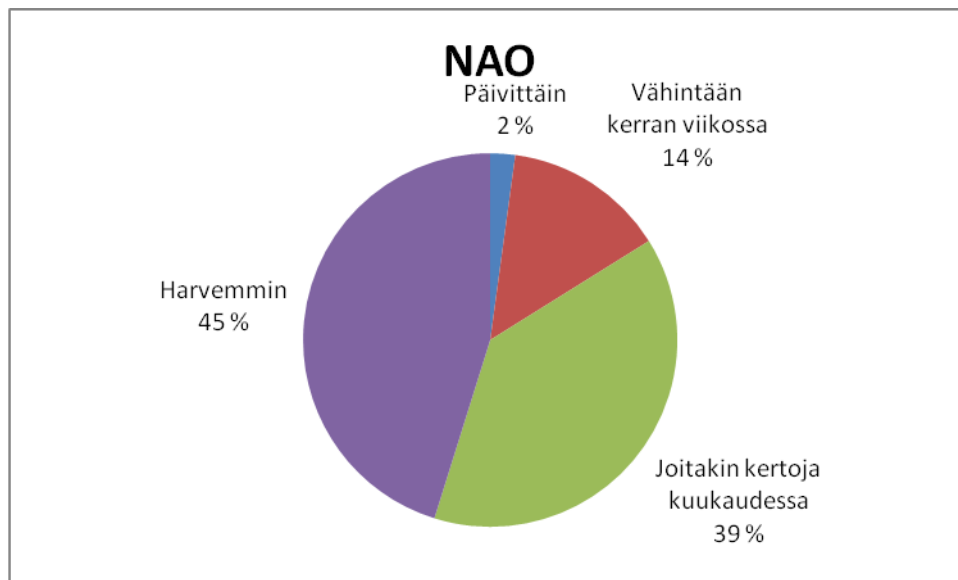
Sähköpostin käyttö opiskelussa

Kysymyksessä 2 selvitettiin sähköpostin käyttöä opiskelun välineenä (esimerkiksi tehtävien palautus opettajalle). Kaaviossa 4 näkyvät erot koko kuntayhtymän opiskelijoiden ja NAO:n opiskelijoiden välillä.

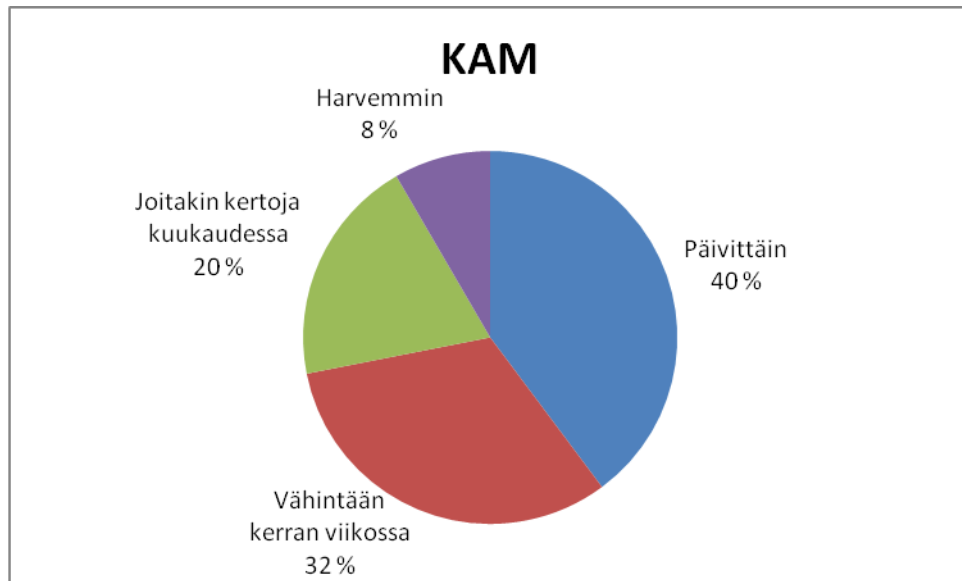
Kaavio 4

Nivalan ammattiopiston opiskelijat käyttävät sähköpostia opiskelun välineenä vähän (Kaavio 5). Vastaajista yhteensä 84 % on käyttänyt sähköpostia joitakin kertoja kuukaudessa tai harvemmin. Aktiivisia sähköpostin käyttäjiä vastaajista on vain 2 %.

Kaavio 5

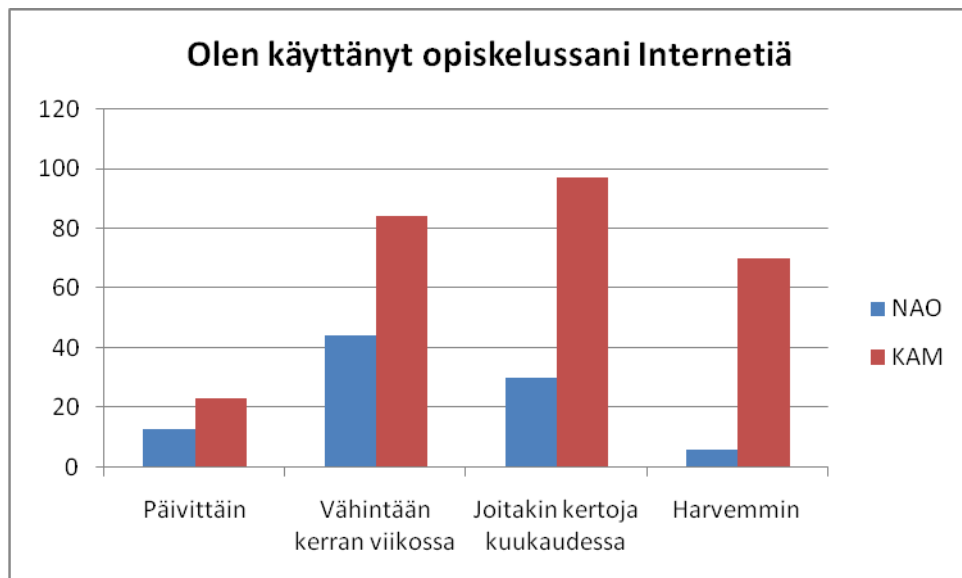
Verrattaessa koko kuntayhtymän opiskeljiin (Kaavio 6) ero on huimaava. KAMin opiskelijoista 40% on aktiivisia sähköpostin käyttäjiä ja lisäksi kolmannes käyttää sähköpostia opiskelussa vähintään kerran viikossa.

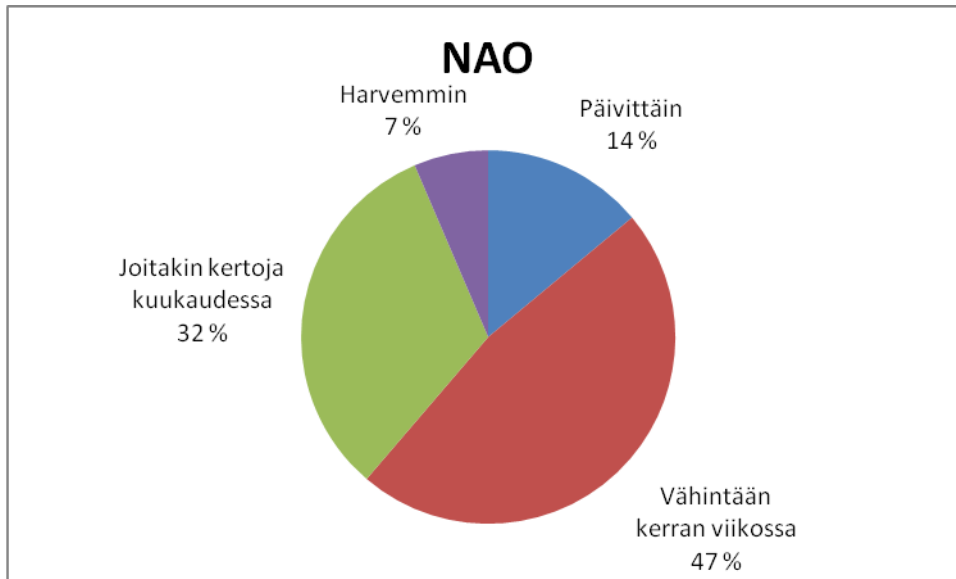
Kaavio 6

Internetin käyttö opiskelussa

Seuraavassa kysymyksessä selvitettiin Internetin käyttöä opiskelussa (esimerkiksi tiedonhankinnassa).

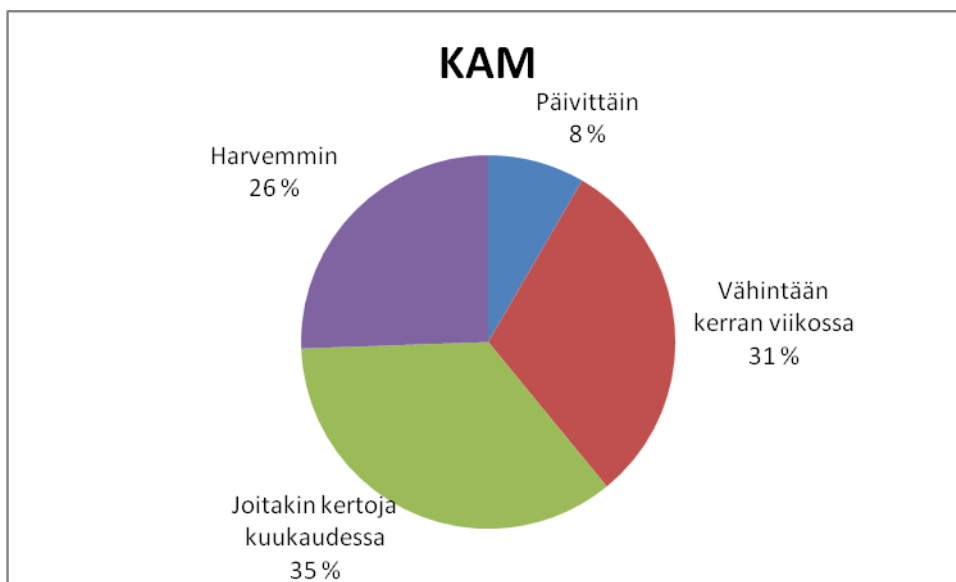

Kaavio 7

Kaavio 8

Nivalan ammattiopiston opiskelijat käyttivät Internetiä paljon. Vähintään kerran viikossa tai enemmän käytti yhteensä 61 % vastaajista. Verrattaessa koko koulutuskuntayhtymän opiskelijoihin (Kaavio 9) NAO:n opiskelijat ovat aktiivisia tiedon hankinnassa. Koko KAMin opiskelijoista vain 39 % käyttää Internetiä vähintään kerran viikossa tai useammin.

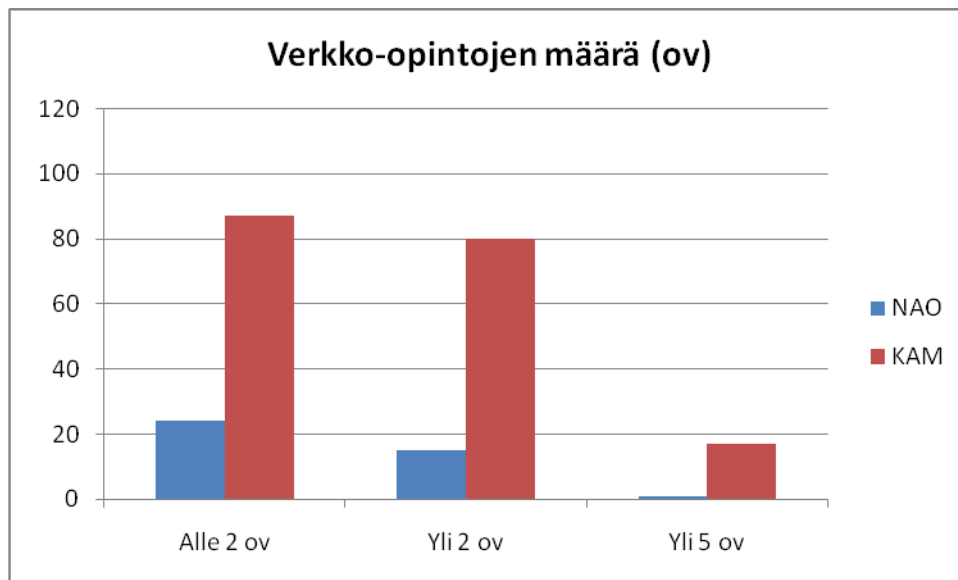
Kaavio 9

Verkko-opintoihin osallistuminen

Seuraavassa kysymyksessä selvitettiin onko vastaaja osallistunut verkko-opintoihin. Jos kysymykseen vastasi Ei, järjestelmä hyppäsi suoraan kysymykseen 19. Verkko-opintoihin oli osallistunut 42 % Nivalan ammattiopiston kyselyyn vastanneista opiskelijoista.

Suoritettujen verkko-opintojen määrä

Kysymyksessä 5 selvitettiin verkko-opintoihin osallistuneiden verkko-opintojen määrää.

Kaavio 10

Nivalan ammattiopiston opiskelijoista 60 % oli suorittanut alle 2 opintoviikon kokonaisuuksia. Vastaavasti koko koulutuskuntayhtymässä 47 % oli suorittanut alle 2 ov. Yli 2 ov kokonaisuuksia NAO:n opiskelijoista oli suorittanut 37 % ja koko KAMissa 44 %. Yli 5 opintoviikon kokonaisuuksia oli NAO:n opiskelijoista suorittanut 3 %, kun koko KAMissa luku oli 9 %.

7.2 Verkko-opetuksen kehittämisen toiveita

Opiskelijan saama informaatio verkko-opinnoista

Kysymyksessä 6 selvitettiin kuinka hyvin opiskelijoille oli kerrottu mahdollisuuksista opiskella verkossa.

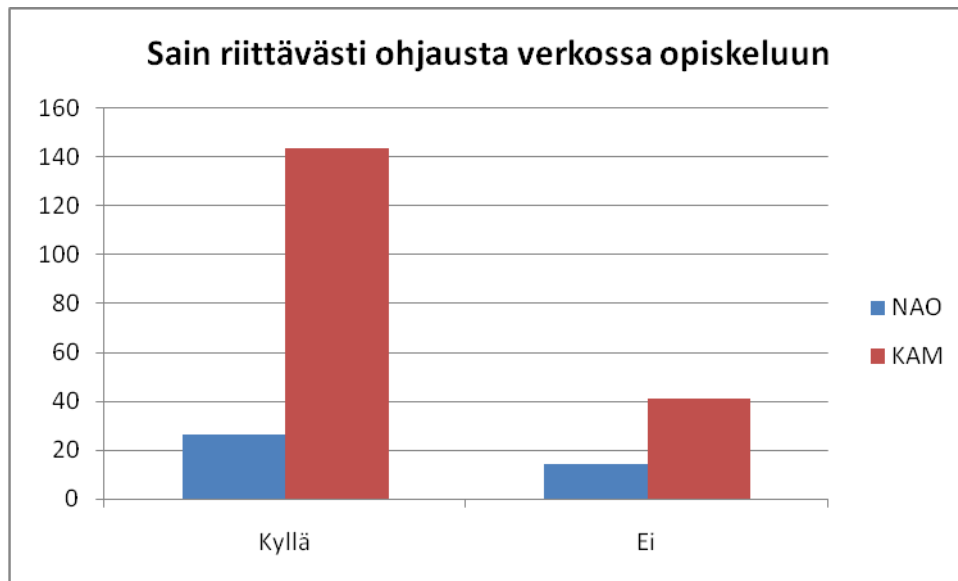

Kaavio 11

Nivalan ammattiopiston opiskelijoista 57 % oli mielestään saanut riittävästi tietoa verkossa opiskeltavista opintojaksoista ja koko koulutuskuntayhtymän opiskelijoilla vastaava luku oli 72 %.

Verkko-opintojen ohjaus

Kysymyksessä 7 selvitettiin olivatko opiskelijat saaneet riittävästi ohjausta verkossa opiskeluun.

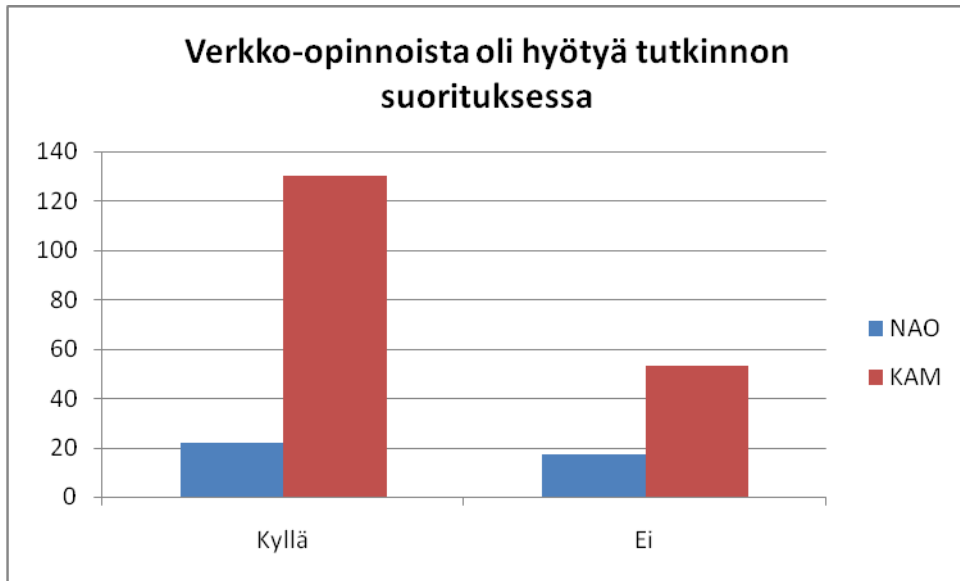

Kaavio 12

Nivalan ammattiopiston opiskelijoista 65 % oli mielestään saanut riittävästi ohjausta ja koko koulutuskuntayhtymässä vastaava luku oli 78 %.

Verkko-opinnoista saatu hyöty tutkinnossa

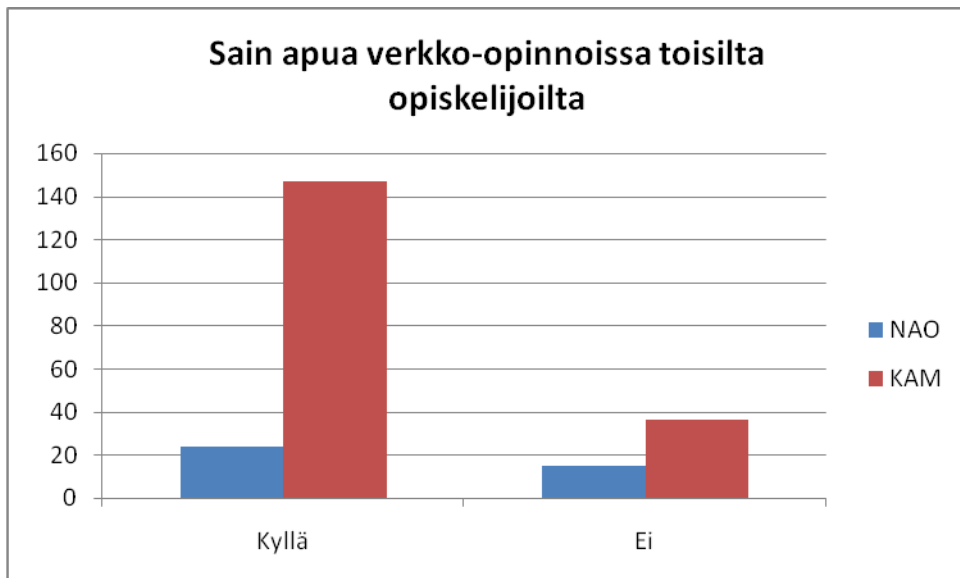
Kysymyksessä 8 kysyttiin oliko suoritetuista verkko-opinnoista hyötyä tutkinnon suorittamisessa. 56 % Nivalan ammattiopiston verkko-opintoja suorittaneista opiskelijoista katsoi verkko-opintojen hyödyntäneen tutkintoaan. Vastaavasti 71 % koko koulutuskuntayhtymän verkko-opintoja suorittaneista koki saaneensa niistä hyötyä tutkintoonsa (Kaavio 13).

Kaavio 13

Vertaistuen merkitys verkko-opinnoissa

Seuraavalla kysymyksellä selvitettiin vertaistuen merkitystä verkko-opintoja suoritettaessa.

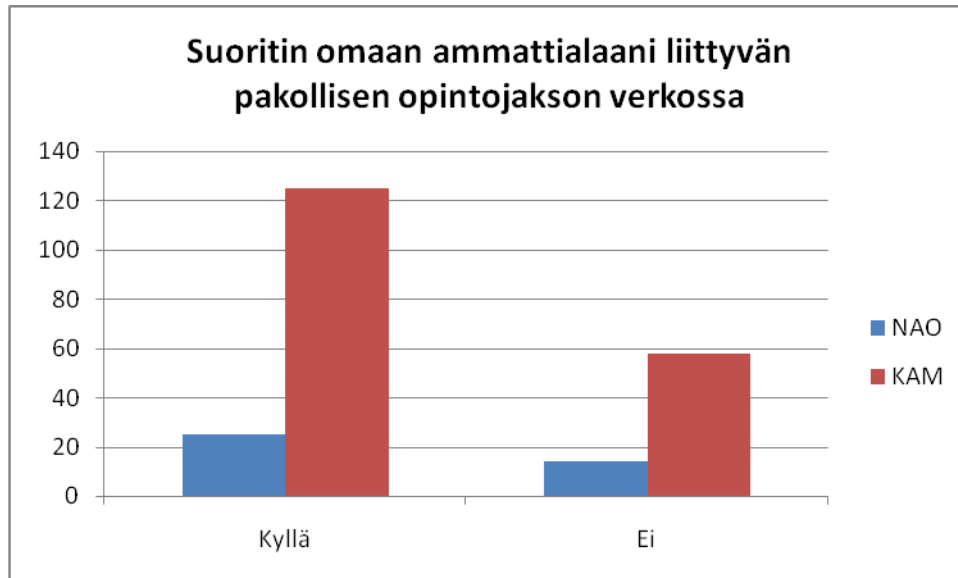

Kaavio 14

Nivalan ammattiopiston verkko-opintoja suorittaneista 62 % kertoi saaneensa apua toisilta opiskelijoilta. Koulutuskuntayhtymässä vastaava luku oli 80 %.

Pakollinen opintojakso

Kysymyksessä 10 selvitettiin oliko verkossa suoritettu kurssi opiskelijan oman ammattialan pakollinen opintojakso.

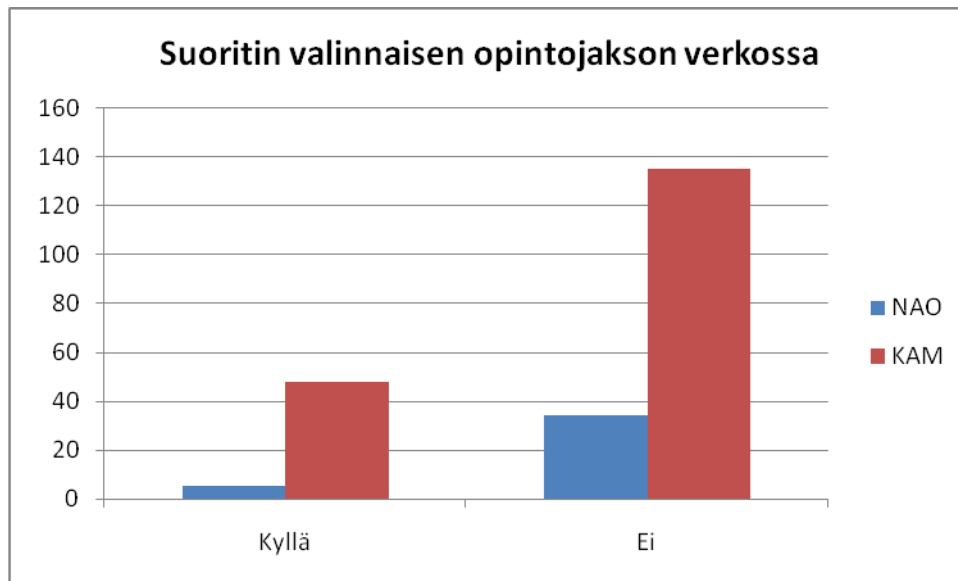

Kaavio 15

64 % Nivalan ammattiopiston verkko-opintoja suorittaneista oli opiskellut pakollisen kurssin verkossa. KAMin tasolla luku oli 68%.

Valinnainen opintojakso

Seuraavaksi kysyttiin kuinka moni suoritti valinnaisen opintojakson verkossa.

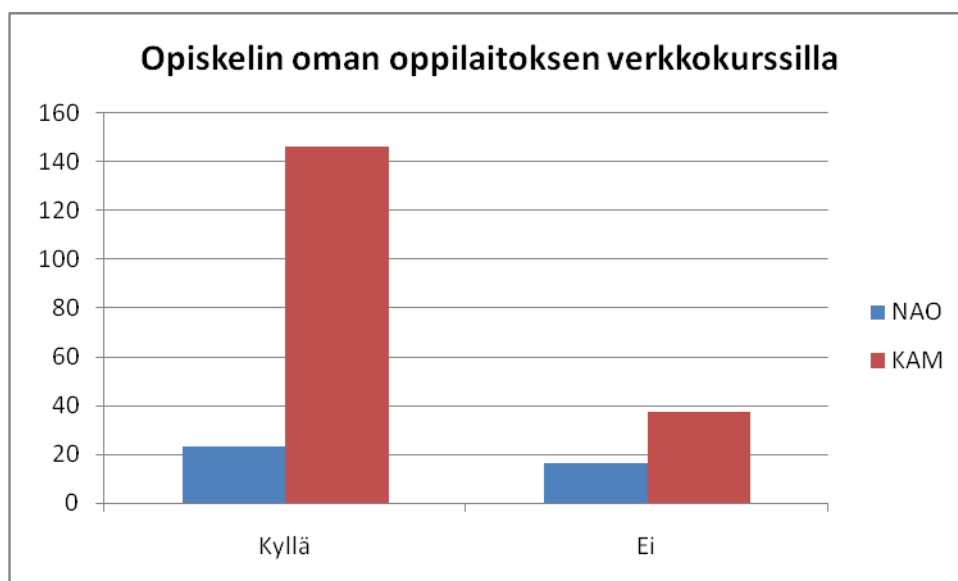

Kaavio 16

Nivalan ammattiopiston verkko-opintojen suorittaneista opiskelijoista 13 % ja KAMin tasolla 26 % oli suorittanut valinnaisen opintojakson verkossa.

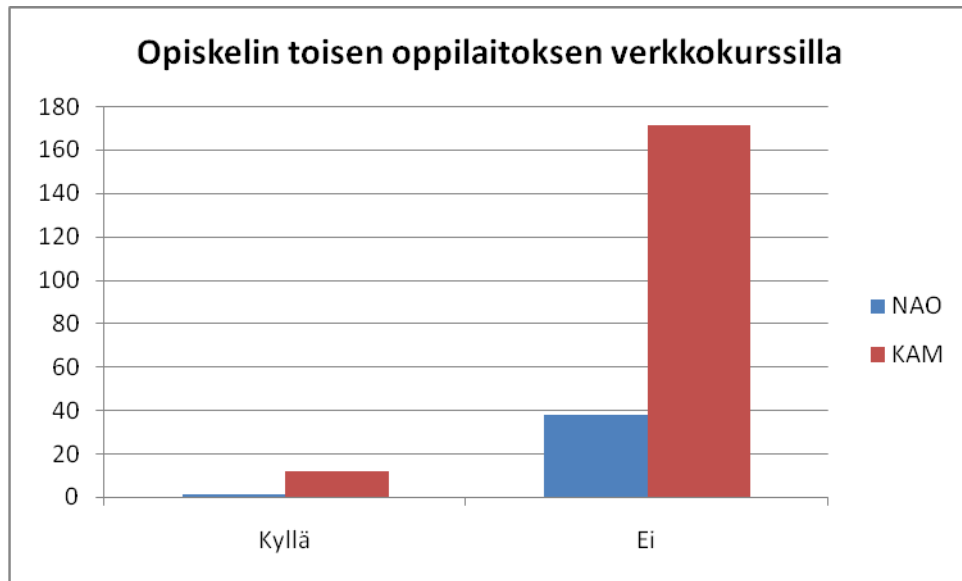
Oman oppilaitoksen verkkokurssi

Seuraavaksi kartoitettiin kuinka moni opiskelijoista oli suorittanut oman oppilaitoksensa tai toisen oppilaitoksen verkko-opintotarjottimelta jonkin kurssin.

Kaavio 17

Muun oppilaitoksen verkkokurssi

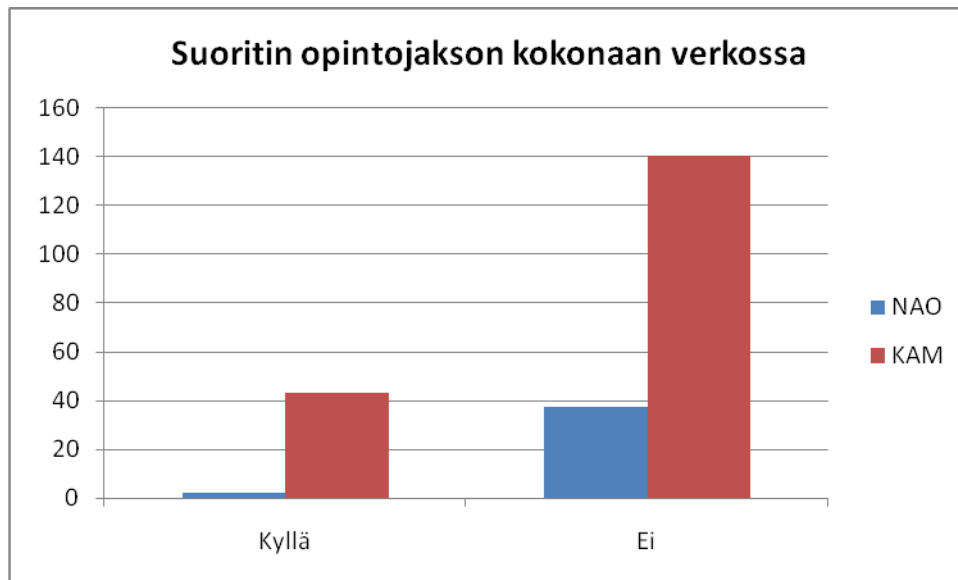

Kaavio 18

Nivalan ammattiopiston verkko-opintoja suorittaneista 59 % oli suorittanut oman oppilaitoksensa tarjoaman verkkokurssin ja vain 3 % toisen oppilaitoksen tarjoaman verkkokurssin. Koulutuskuntayhtymän tasolla kaikkiaan 80 % vastaajista oli suorittanut oman ammattiopistonsa tarjoaman verkkokurssin ja 7 % vastanneista oli suorittanut toisen ammattiopiston tarjoaman verkkokurssin.

Koko opintojakso verkossa

Kysymys 14 kartoitti kuinka moni suoritti kokonaisen opintojakson verkossa.

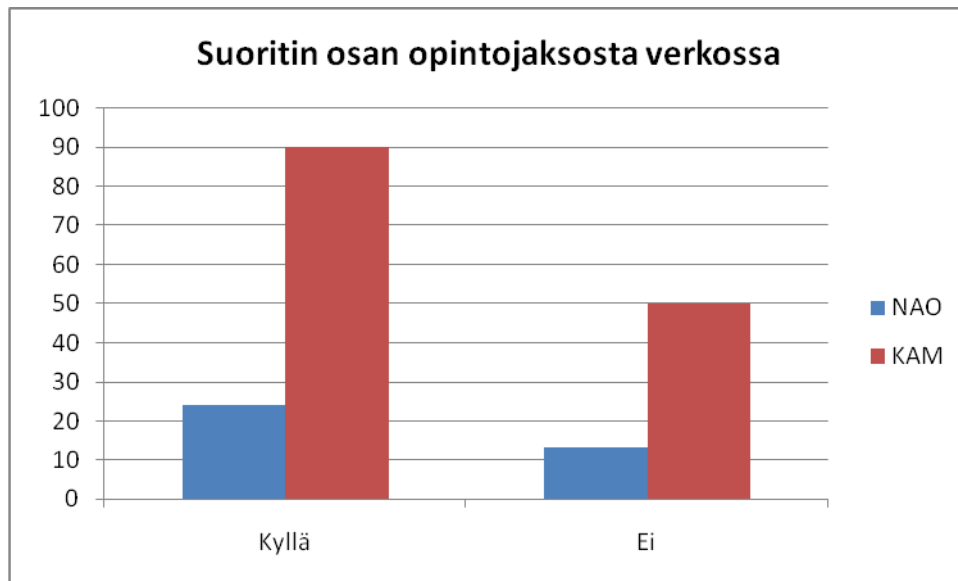

Kaavio 19

Nivalan ammattiopiston verkkokursseja suorittaneista 5 % oli suorittanut kokonaisen opintojakson verkossa. Vastaavasti KAMin tasolla 23 % vastanneista oli suorittanut opintojakson kokonaan verkossa (Kaavio 19).

Osa opintojaksosta verkossa

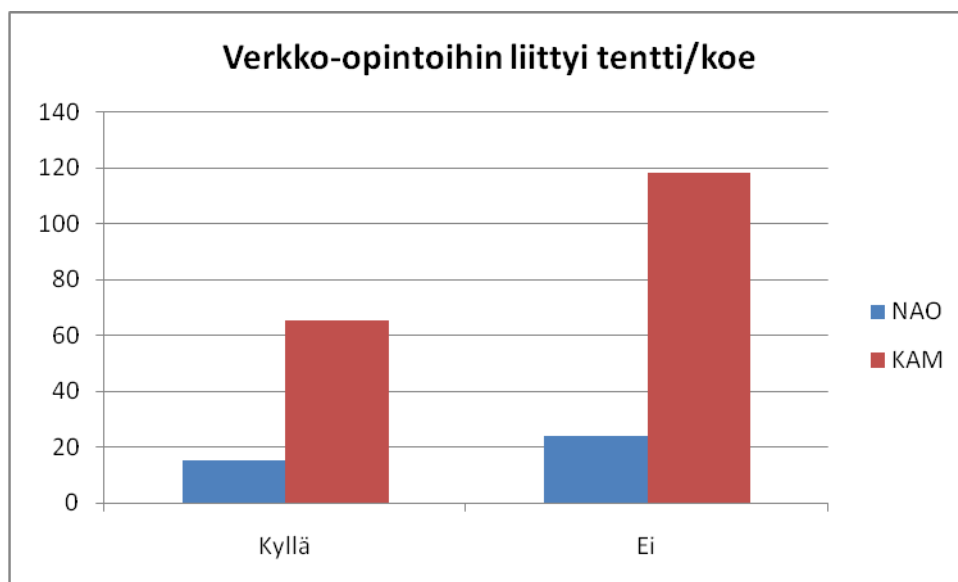
Seuraava kysymys avautui vain niille vastaajille, jotka vastasivat edelliseen kysymykseen Ei. Tässä kysymyksessä kartoitettiin, oliko verkossa opiskeltu kurssi osa laajempaa opintojaksoa (Kaavio 20). Nivalan ammattiopiston opiskelijoista 65 % oli suorittanut osan opintojaksosta verkossa ja koulutuskuntayhtymän tasolla 64 % oli suorittanut osan jostakin opintojaksosta verkossa.

Kaavio 20

Tentti osana verkko-opintoja

Kysymys 16 kartoitti oliko verkko-opintoihin sisältynyt tentti/koe.

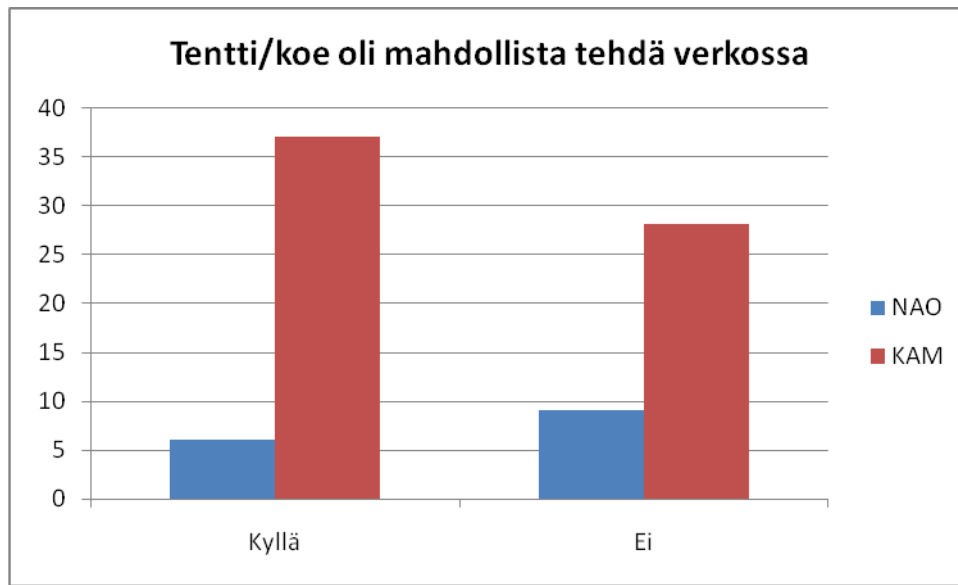

Kaavio 21

Nivalan ammattiopiston verkko-opinnoista 38 % oli sisältänyt kokeen. Koulutuskunta-yhtymän tasolla 36 % verkko-opinnoista oli sisältänyt tentin.

Tentin suorittaminen verkon välityksellä

Niille opiskelijoille, jotka vastasivat edelliseen kysymykseen Kyllä, avatui lisäkysymys, jossa kartoitettiin oliko tentti/koe mahdollista suorittaa verkossa.

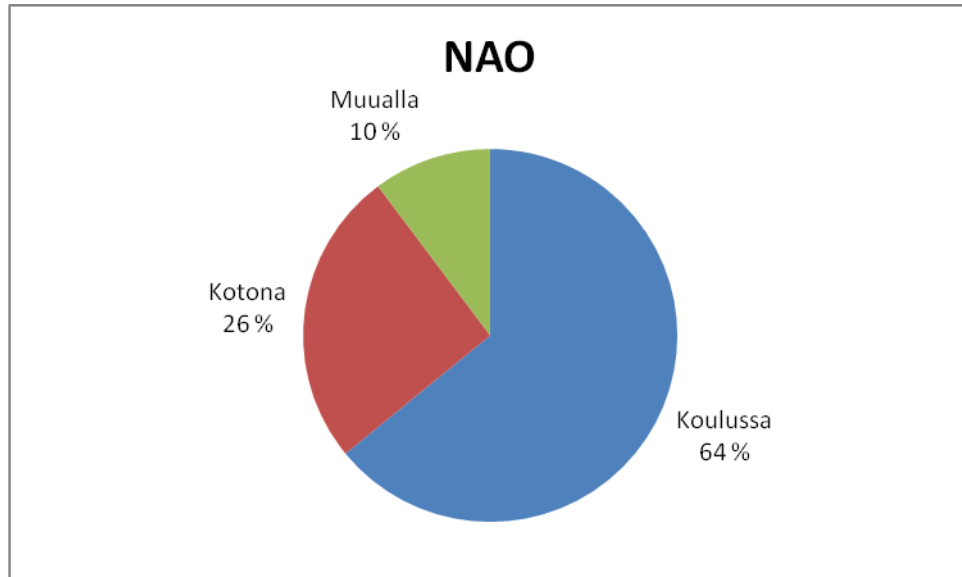

Kaavio 22

40 % Nivalan ammattiopiston verkko-opintoja suorittaneista oli voinut tehdä kokeen/tentin verkossa. Vastaavasti 57 % koko koulutuskuntayhtymän verkko-opintoja suorittaneista oli voinut suorittaa kokeen/tentin verkon kautta.

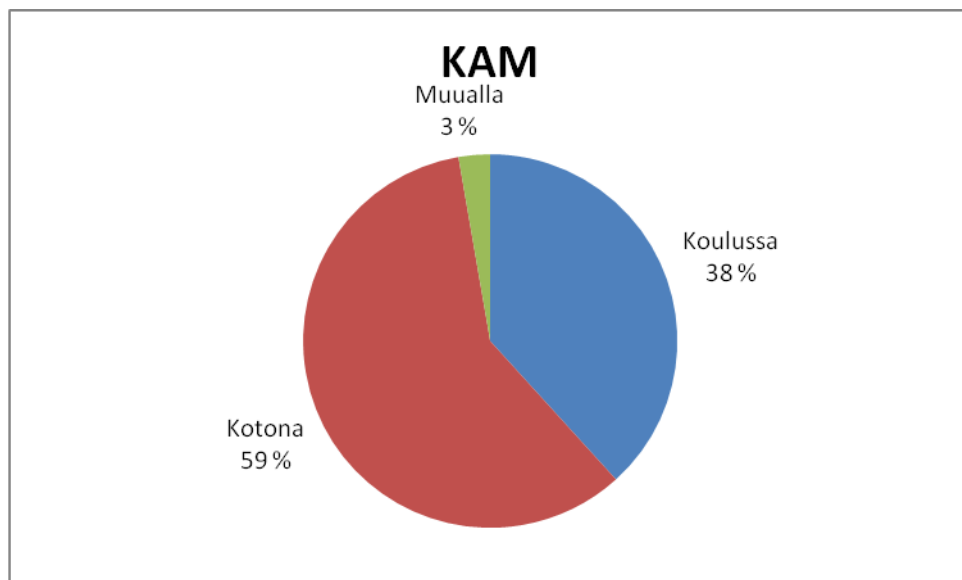
Verkko-opintojen suorittamispaikat

Kysymyksellä 18 kartoitettiin missä opiskelijat tekivät verkko-opintoja.

Kaavio 23

64 % Nivalan ammattiopiston opiskelijoista suoritti verkko-opintoja koulusta käsin, 26 % kotoa käsin ja 10 % muualla (kirjastossa, kaverin luona jne.) (Kaavio 23).

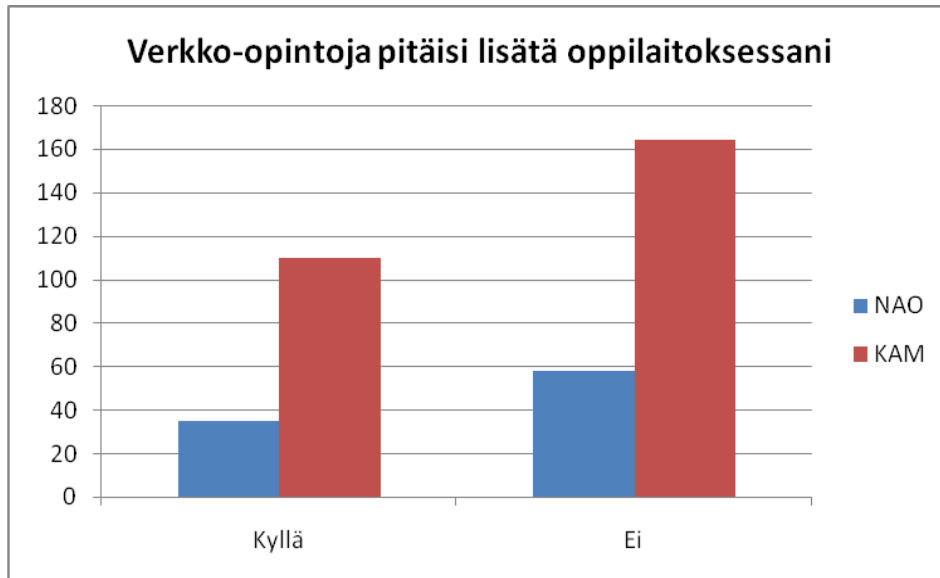

Kaavio 24

Koko koulutuskuntayhtymän opiskelijoista suoritti verkko-opintoja koulussa 38 %, kotona 59 % ja vain 3 % muualla (Kaavio 24).

Verkko-opintojen lisääminen oppilaitoksessa

Kysymys 19 selvitti opiskelijoiden mielipidettä verkko-opintojen lisäämisestä omassa oppilaitoksessa.

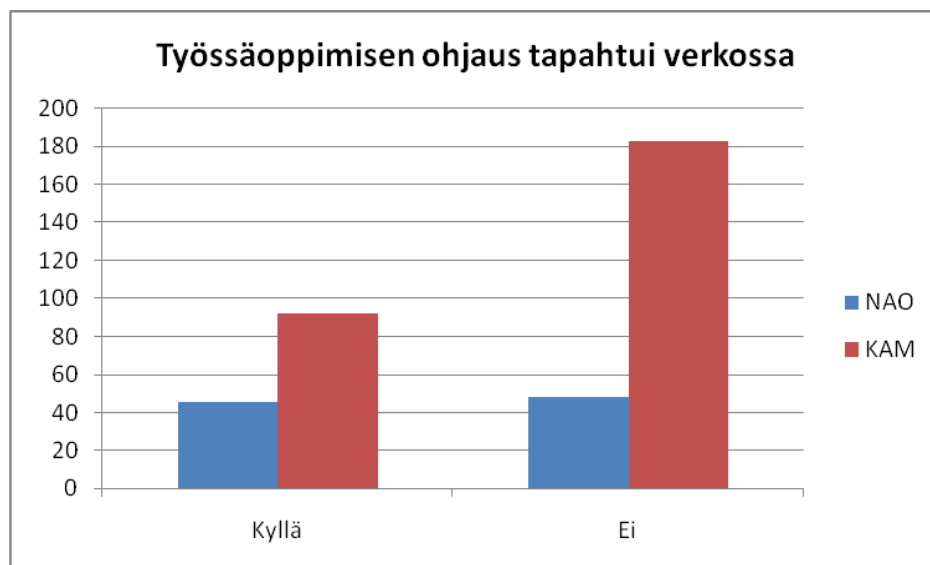

Kaavio 25

Sekä Nivalan ammattiopiston että koko koulutuskuntayhtymän opiskelijoista enemmistö oli sitä mieltä, että verkko-opintoja ei pitäisi lisätä.

Työssäoppimisen ohjaus verkossa

Kysymys 20 selvitti työssäoppimisen ohjausta.

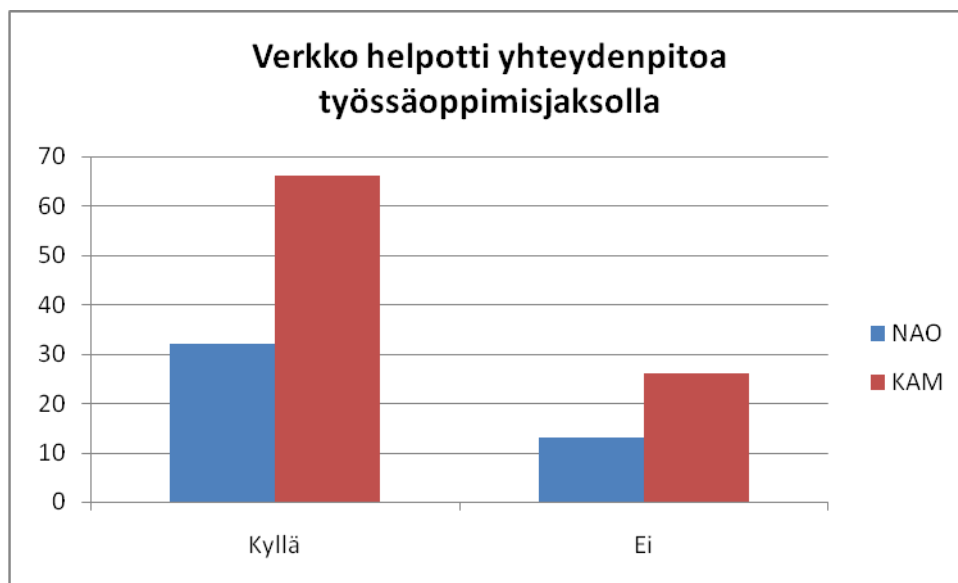

Kaavio 26

Nivalan ammattiopiston opiskelijoista lähes puolet, 48 % oli saanut työssäoppimisjakson aikana ohjauksen verkon välityksellä. Koko koulutuskuntayhtymän tasolla määrä oli vähäisempi, 34 % ohjauksesta oli tapahtunut verkon kautta (Kaavio 26).

Verkon käyttö yhteydenpidossa työssäoppimisjaksolla

Niiltä opiskelijoilta, jotka olivat saaneet ohjausta verkon välityksellä, kysyttiin lisäksi helpottiko verkko yhteydenpitoa.

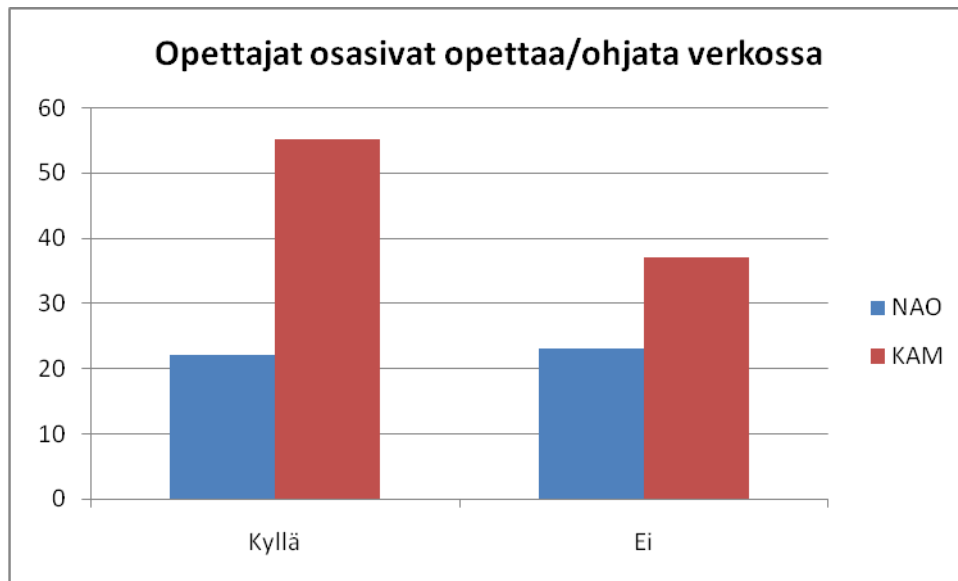

Kaavio 27

71 % Nivalan ammattiopiston opiskelijoista oli kokenut verkon helpottavan yhteydenpitoa työssäoppimisjaksolla (Kaavio 27). Tämä oli lähes saman suuruinen koko koulutuskuntayhtymän tasolla, 72 % kaikista vastaajista oli sitä mieltä, että verkosta oli ollut apua yhteydenpidossa.

Opettajien asiantuntemus

Seuraavassa kysymyksessä kartoitettiin opiskelijoiden mielipidettä yleisesti opettajien opetus/ohjaustaidoista verkossa.

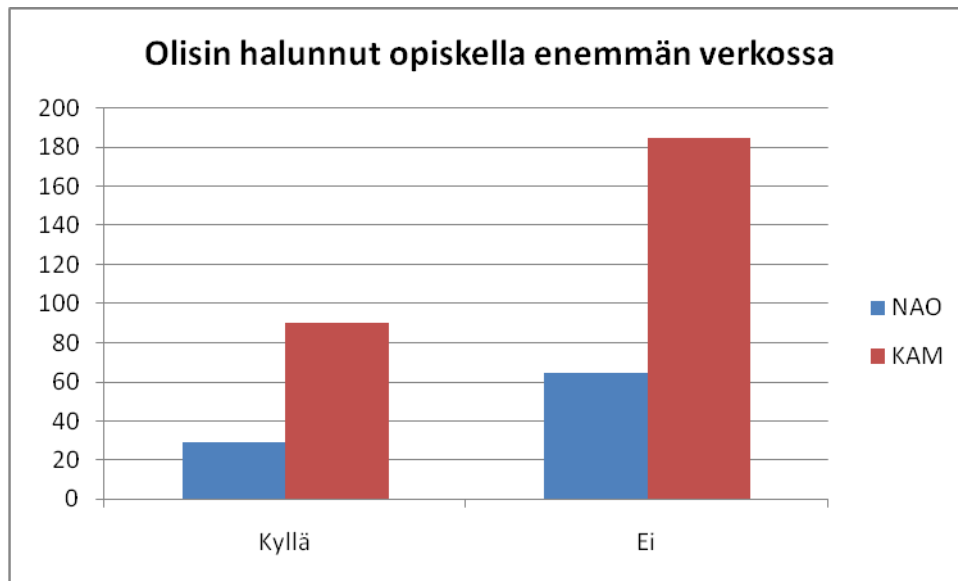

Kaavio 28

Nivalan ammattiopiston verkko-opintojen suorittaneista 49 % oli sitä mieltä, että opettajat hallitsivat verkko-opetuksen ja -ohjauksen. Koko koulutuskuntayhtymän verkko-opintoja suorittaneista 60 % oli sitä mieltä, että opettajat osasivat opettaa ja ohjata verkossa.

Opiskelijan mielipide verkko-opintojen määrästä

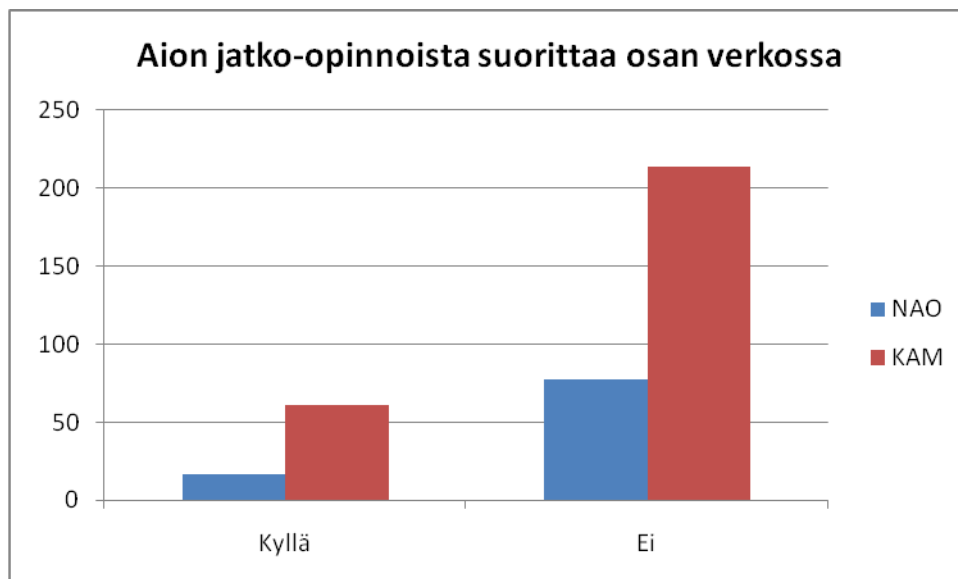
Kysymys 23 kartoitti olisivatko opiskelijat halunneet enemmän verkko-opintoja. Nivalan ammattiopiston verkko-opintoja suorittaneista opiskelijoista 31 % olisi halunnut opiskella enemmänkin verkossa. Koko koulutuskuntayhtymän verkko-opintoja suorittaneista 33 % olisi halunnut suorittaa lisää verkko-opintoja (Kaavio 29).

Kaavio 29

Opiskelijan mielipide jatko-opinnoista

Seuraavassa kysymyksessä kartoitettiin jatko-opintojen tilannetta.

Kaavio 30

17 % Nivalan ammattiopiston verkko-opintoja suorittaneista aikoo myös jatko-opinnoista osan suorittaa verkossa. Vastaavasti koko koulutus kuntayhtymän opiskelijoista 22 % aikoo suorittaa jatko-opintoja verkossa.

Vapaa mielipide verkko-opinnoista

Viimeinen kysymys oli vapaa mielipide verkko-opiskelusta. Nivalan ammattiopiston verkko-opintoja suorittaneista 33 vastasi.

1. olisihan se ihan mielenkiintoinen kokeilla
2. olen ihan tyytyväinen tämän hetken verkko-opetukseen
3. ihan hyvä kun on verkkoopiskelua verkossa enemmän vain oma toimista verkossa opiskelua joka ei vaadi paikalla oloa että voi suorittaa itsenäisesti
4. en tiiiiä
5. Jos verkko-opintoja on, niiden täytyy olla selkeitä ja tarkastajalla täytyy olla tietyt vastaukset, joiden perusteella arvioidaan. On ärsyttävää, kun kysymyksiin vastaa ja sitten, kun opettaja tarkastaa vastaukset, tulee opettajalta vielä lisä kysymyksiä ja arvioinnit vaihtelevat eri oppilaiden kohdilla, vaikka vastaukset olisivat melkein samaa luokkaa.
6. Hyvä juttu!
7. ei pysty ku ei vaan pysty
8. en oikeen tiä ko en oo oikeen käyttäny
9. Hyvää hommaa mutta semmonen ongelma että sähköpuolella on nettiin pääsy estetty eli sitä voi käyttää vain harvoin
10. se on ihan näppärää..
11. Kyllä kai ne ihan hyviä on.
12. ihan hyvä juttu mutta opettaja saisi enemmän neuvoa tehtäviä, eikä tehdä niistä niin monimutkaisia, eli kysellä samaa asiaa samassa kysymyksessä eri tavalla
13. No joo ihan hyvä
14. perseestä
15. Hyvä juttu
16. Ihan mukava ja vaihteleva tapa opiskella.
17. Täysin paskaa toimintaa ku ei välitunnilla pääse opiskeleen verkossa ku jotku kusipäät on sulkenu nettiin pääsyn
18. minusta verkko opintojen tehtävissä tulisi ottaa myös huomioon ne henkilöt joilla ei ole mahdollisuutta opiskella netin välityksellä vaadittuja tuntimääriä. esim. kirjastoissa on tietyt aikarajat tietokoneiden internet verkostojen käyttöön päivittäin ja mikä hankaloittaa opiskeltavien tuntien täytöntöön panoa. muuten verkko opiskelu on aivan helppoa ja yksinkertaista. kuitenkin suurin hidaste on juuri äsken mainitsemani asia internetin käyttömahdollisuuksista koulun ulkopuolella. en ole kuitenkaan aiemmin kovin paljon tehnyt opiskelujani verkon kautta ja se uutena asiana saattaa juuri vaatia totuttelua.
19. oikeastaan sama asia kuin itse opiskelu... kunhan vain opettajat pääsevät helpolla. pitää ottaa myös ne oppilaat huomioon joilla on vaikeampaa ja jotkut eivät edes osaa käyttää verkkoa... vanhanaikainen opettaminen on kaikkein paras ja LUOTETTAVA...
20. olisi ehkä saanut olla vähän vähemmän opintoja verkossa
21. Verkko-opiskelu on huono asia koska kaikilla ei ole mahdollisuutta olla tietokoneella!!
22. no jaa alko olla sitkeää
23. en tykkää
24. Ei ole mun juttu. Opastus ei toimi, tehtävät epäselvät.
25. verkossa
26. en pidä.huono luokka jossa ollaan ja opiskellaan eikä kukaan jaksa ja pysty keskittyy koko päivää tietokoneella ku on huono ilma jne.ja ku opettaja ei ole neuvomassa.
27. perseestä
28. ihan hanurista,opettajat on opettamista varten!

29. hjnyhrtrtjhrtn

30. Joskus ihan ok, mutta toisinaan pitää istua liian kauan tietokoneella, jolloin tulee pää kipeäksi. Eli joskus jopa yli 5h/päivä.

31. en oikeen tiedä

32. Hieno homma!

33. Enemmän ohjeita

8 Pohdinta

Tietokoneen käyttö opiskelussa on Nivalan ammattiopiston opiskelijoilla arkipäivää. Suurin osa opiskelijoista käyttää tietokonetta enemmän kuin kerran viikossa apuvälineenä omassa opiskelussaan. Sen sijaan sähköpostin käyttö kommunikointivälineenä on hyvin vähäistä. Tämä selittyy varmasti sillä, että suurin osa opetuksesta on luokkamuotoista opetusta, jossa kommunikointi tapahtuu suoraan. Tehtävät palautetaan suurimmaksi osaksi kirjallisina. Internetin käyttö tiedonhankinnassa puolestaan on hyvin hallinnassa. Tähän vaikuttaa varmasti se, että nuoret käyttävät Internetiä muutenkin paljon.

Verkko-opintoja oli suoritettu pieninä kokonaisuuksina. Vain 37% vastanneista oli suorittanut vähintään kahden opintoviikon verran opinnoistaan verkossa. Tämä osoittaa, että niin Opetushallituksen linjaus kuin Nivalan ammattiopiston omakaan tavoite ei vielä ole täytynyt. Opiskelijat olivat kyllä saaneet mielestään riittävästi tietoa verkko-opiskelumahdollisuuksista sekä myöskin riittävästi ohjausta omissa verkko-opinnoissaan. Tästä huomaa, että oppilaitoksella on ollut halukkuutta järjestää ja toteuttaa verkko-opetusta tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön stragian mukaisesti.

Tutkinnon suorittamisessa opiskelijoista enemmistö koki saaneensa hyötyä verkko-opinnoista. Tämä antaa suuntaviivoja ja rohkaisua perustettavalle Verkko-opistolle. Vertaistuellla oli suuri merkitys opintoja suoritettaessa verkossa, jopa suurempi kuin opettajan antamalla ohjauksella.

Tutkintoon kuuluvan pakollisen kurssin oli suorittanut lähes kaksi kolmasosaa vastaajista. Valinnaisia kursseja ei kovinkaan moni ollut suorittanut. Tämä johtuu siitä, että lähes kaikki tällä hetkellä verkossa olevat kurssit ovat pakollisiin opintojaksoihin kuuluvia kursseja. Lähes saman verran vastanneista oli suorittanut ainoastaan Nivalan ammattiopiston tarjoamia verkkokursseja. Tässä on haastetta Nivalan ammattiopistolle ja uudelle Verkko-opistolle, jonka toimintaperiaatteen mukaisesti valinnaisten verkko-opintojen määrää tullaan lisäämään ja myös tarjoamaan kaikkien ammattiopistojen valinnaisia verkkokursseja kaikille koulutuskuntayhtymän opiskelijoille.

Kokonaisia opintojaksoja ei tällä hetkellä ole suorittanut verkossa kuin murto-osa vastaajista. Tämä selittyy sillä, että opintojaksot ovat yleensä laajempia kuin tavoitteena ollut kaksi opintoviikkoa, ja näin ollen vain osa opintojaksosta on laitettu verkkokurssiksi. Verkkokursseista reilu kolmannes oli sisältänyt tentin tai kokeen, ja niistä 40 % oli ollut mahdollisuus suorittaa verkossa. Kyselyssä en tarkemmin ottanut selvälle minkätasoisesta kokeesta oli kyse ja oliko koetilanne ollut valvottu. Se on kurssin järjestäjän tehtävä. Yleensä verkkokurssi, josta saa arvosanan, sisältää tentin joka tehdään valvotusti kuten lähiopetuksenkin tentti.

Kaksi kolmasosaa vastaajista suoritti verkkokurssia oppilaitoksen tiloissa. Tämä johtuu siitä, että useimmat verkkokurssit ovat olleet lähiopetuksen tukena. Ns. ”aitoja” verkkokursseja on ollut tarjolla vähemmän. Suurin osa kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että verkkokurssien määrää ei pitäisi lisätä. Tämä on suoraan verrannollinen edellisen kysymyksen tulokseen. Kun verkkokurssia suorittaa atk-luokassa valvotusti, se ei palvele tarkoitustaan. Innostus ja kiinnostus vähenee ja loppuu koko verkossa opiskelua kohtaan, ja sen merkitys vaihtoehtoisena opiskelumuotona häviää.

Työssäoppimisen ohjaamisesta puolet on tehty verkon välityksellä, ja suurin osa vastaajista piti sitä myönteisenä asiana. Nivalan ammattiopistossa on käytössä TOV, työssäoppiminen verkossa –järjestelmä, joka helpottaa niin opiskelijoiden, opettajien kuin työpaikkaohjaajienkin työtä. Jatkotutkimuksella olisi mielenkiintoista selvittää, kuinka työpaikat kokevat verkon käytön yhteydenpitovälineenä.

Puolet vastanneista oli sitä mieltä, että opettajat osasivat ohjata opiskelua verkon kautta. Tämä tulos on rohkaiseva verkko-opintojen jatkokehittämisen kannalta. Kolmannes vastaajista olisi halunnut opiskella enemmänkin verkon välityksellä, ja viidennes aikoo jatko-opinnoistaan osan suorittaa verkossa.

Vapaa mielipide antoi vastauksia laidasta laitaan. Mielipiteet korreloivat suoraan edellisten kysymysten vastauksiin. Osa vastaajista piti verkko-opiskelua mielekkäänä (”Ihan mukava ja vaihteleva tapa opiskella.”), osa taas tyrmäsi täysin (”vanhanaikainen opettaminen on kaikkein paras ja LUOTETTAVA... ”). Perusteltujakin vastauksia tuli muutama:

”minusta verkko opintojen tehtävissä tulisi ottaa myös huomioon ne henkilöt joilla ei ole mahdollisuutta opiskella netin välityksellä vaadittuja tuntimääriä. esim. kirjastoissa on tietyt aikarajat tietokoneiden internet verkostojen käyttöön päivittäin ja mikä hankaloittaa opiskeltavien tuntien täytäntöön panoa. muuten verkko opiskelu on aivan helppoa ja yksinkertaista. kuitenkin suurin hidaste on juuri äsken mainitsemani asia internetin käyttömahdollisuuksista koulun ulkopuolella. en ole kuitenkaan aiemmin kovin paljon tehnyt opiskelujani verkon kautta ja se uutena asiana saattaa juuri vaatia totuttelua.”

”Jos verkko-opintoja on, niiden täytyy olla selkeitä ja tarkastajalla täytyy olla tietyt vastaukset, joiden perusteella arvioidaan. On ärsyttävää, kun kysymyksiin vastaa ja sitten, kun opettaja tarkastaa vastaukset, tulee opettajalta vielä lisää kysymyksiä ja arvioinnit vaihtelevat eri oppilaiden kohdilla, vaikka vastaukset olisivat melkein samaa luokkaa.”

Jälkimmäinen vastaaja ei ole täysin sisäistänyt ohjauksen merkitystä. On kuitenkin hienoa, että muutamat vastaajista ovat perustelleen mielipidettään, eivätkä vain yhdellä tai kahdella sanalla ohittaneet kysymystä.

9 Johtopäätökset

Kyselyn tarkoituksena oli saada vastaus kahteen ydinasiaan. Ensimmäinen oli saada selville onko Nivalan ammattiopistossa toteutunut tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategiassa määritetty vähintään kahden opintoviikon laajuinen verkko-opetus kaikille opiskelijoille. Kysely tuotti selkeästi vastauksen, että ei ole vielä. Tähän tavoitteeseen ollaan koko ajan pyrkimässä ja osittain siihen ollaan jo päästy. Kuitenkin tekemistä on vielä paljon.

Toinen ja mielestäni vielä tärkeämpi, joskin edelliseen liittyvä ydinasia on, kuinka verkko-opetusta pitäisi Nivalan ammattiopistossa kehittää. Vastausten mukaan tällä hetkellä tarjolla olevat kurssit ovat pakollisten opintojaksojen osia, ja niistä suurin osa tehdään

oppituntien aikana atk-luokassa. Opettajien tietotaitoon oli vain puolet vastaajista tyytyväisiä.

Selkeästi kehittämiskohteita nousee kolme:

1. Valinnaisten opintojen määrää pitää verkkoon lisätä.
2. Verkko-opinnot itsenäisesti suoritettaviksi kursseiksi.
3. Opettajille täytyy lisätä verkkopedagogista koulutusta.

Kaikkiin kolmeen kehittämiskohteeseen Nivalan ammattiopisto pystyy vastaamaan lähitulevaisuudessa. Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymä on hakemassa hankerahoitusta verkko-opetuksen kehittämiseen. Nivalan ammattiopistosta hankkeessa on mukana useita opettajia, jotka tulevat tuottamaan Verkko-opistoon laadukkaita kursseja. Hankkeen puitteissa koulutetaan kaikilta aloilta opettajia verkko-oppimisympäristön käyttöön ja verkkokurssien tuottamiseen ja verkossa opettamiseen. Tätä kautta päästään vastaamaan myös toiseen ydinkohtaan, tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön strategian mukaisen verkko-opetuksen järjestämiseen jokaiselle perustutkintoa suorittavalle opiskelijalle.

LÄHTEET

Nevgi, A. & Heikkilä, M. 2005, Yliopistollinen verkko-opetus

Knubb-Manninen, G. 2003, Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö opetuksen laadun määrittäjänä.

Tella S., Vahtivuori S., Vuorento A., Wager P. ja Oksanen U. 2001, Verkko-opetuksessa – opettaja verkossa.

Mäki-Komsi, S. 1999, Opettamisen ja oppimisen muodot muuttuvat, muuttuuko oppimis- ja opettamiskulttuuri – heijastuksia opetuksen kehittämisprojekti OpinNetista.

<http://www.edu.fi/julkaisut/opinnet1.pdf>

VERTTI – Opettajan verkkokurssituki, 2007

<http://www.cs.helsinki.fi/group/vertti/vertti/verope1.shtml>

Manninen, J, 2001, Mitä on verkko-opetus

http://tievie oulu.fi/vanhat/2001/koulutusresurssit/kalvot/espoo/verkkopedagogiikka_teoraa_ja_kaytantoa.pdf

Tietoyhteiskuntakehityksen yhteisten menettelytapojen ja koordinoinnin kehittäminen opetustoimessa, Työryhmän loppuraportti, 2007. Julk. Valtioneuvosto, Helsinki

<http://www.vnk.fi/julkaisukansio/2007/j09-opetus-time/pdf/fi.pdf>

LIITE 1 Kysely

1) Olen käyttänyt tietokonetta opiskelussani *

- päivittäin
- vähintään kerran viikossa
- joitakin kertoja kuukaudessa
- harvemmin

2) Olen käyttänyt opiskelussani sähköpostia (esim. tehtävien palautus opettajalle) *

- päivittäin
- vähintään kerran viikossa
- joitakin kertoja kuukaudessa
- harvemmin

3) Olen käyttänyt opiskelussani internetiä (esim. tiedon hankintaan) *

- päivittäin
- vähintään kerran viikossa
- joitakin kertoja kuukaudessa
- harvemmin

4) Olen osallistunut verkko-opintoihin *

- kyllä
- ei

5) Suorittamieni verkko-opintojen määrä opintoviikkoina *

- Alle 2 ov
- Yli 2 ov
- Yli 5 ov

6) Sain riittävästi tietoa mitä opintojaksoja on mahdollista opiskella verkossa *

- Kyllä
- Ei

7) Sain riittävästi ohjausta verkossa opiskeluun *

- Kyllä
- Ei

8) Verkko-opinnoista oli hyötyä tutkinnon suorituksessa *

- Kyllä
- Ei

9) Sain apua verkko-opinnoissa toisilta opiskelijoilta *

- Kyllä
- Ei

10) Suoritin omaan ammattialaani liittyvän pakollisen opintojakson verkossa *

- Kyllä
- Ei

11) Suoritin valinnaisen opintojakson verkossa *

- Kyllä
- Ei

12) Opiskelin oman oppilaitoksen verkkokurssilla *

- Kyllä
- Ei

13) Opiskelin toisen oppilaitoksen verkkokurssilla *

- Kyllä
 Ei

14) Suoritin opintojakson kokonaan verkossa *

- Kyllä
 Ei

15) Suoritin opintojaksosta osan verkossa *

- Kyllä
 Ei

16) Verkko-opintoihin liittyi tentti/koe *

- Kyllä
 Ei

17) Tentti/koe oli mahdollista tehdä verkossa *

- Kyllä
 Ei

18) Suoritin verkko-opintoja *

- Koulussa
 Kotona
 Muualla

19) Verkko-opintoja pitäisi lisätä oppilaitoksessani *

- Kyllä
 Ei

20) Työssäoppimisen ohjaus tapahtui verkossa *

- Kyllä
 Ei

21) Verkko helpotti yhteydenpitoa työssäoppimisjaksolla *

- Kyllä
 Ei

22) Opettajat osasivat opettaa/ohjata verkossa *

- Kyllä
 Ei

23) Olisin halunnut opiskella enemmän verkossa *

- Kyllä
 Ei

24) Aion jatko-opinnoista suorittaa osan verkossa *

- Kyllä
 Ei

25) Vapaa mielipide verkko-opinnoista